

Redacția. Administrația
i Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Anuarul neofranca se se primește.
Manuscrisurile se se returnează.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai primite în Viena
H. Koss, Hasensteiner & Vogler (Odo
Hess), H. Schalk, Alois Herndl, M.
Haber, A. Oppelt, J. Dornberger; în
Budapesta: L. V. Goldberger, Eck-
stein Bruns; în Frankfurt: G. L.
Haber; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
pe o coloană 6 or. și
o or. umbră pentru o publi-
citate. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Declarație pe pagina a III-a o
seră 18 or. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU XVI.

„Gazeta” este în să-careți
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din intru și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
a administrației, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 210. Brașov, Joi, 23 Septembrie (5 Octombrie) 1893.

Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Octombrie 1893 st. v.

Se deschide nou abonament,
care invităm pe toți amicii și
prietenii noștri.

Prețul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șase luni	20 "
pe trei luni	10 "

Abonamente la numerele cu data
de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe șase luni	1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	8 franci
pe șase luni	4 "

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrația
„Gazetei Transilvaniei”.

brunn, unde a fost chemat și a
avut audiență în 1 l. c., cu apro-
barea monarhului în buzunar. Der
nu s'a întâmplat așa și aceleași foi
au fost silite a mărturisi mai în
urmă, că ministru-președinte s'a re-
întors de la Viena, fără de nici un
rezultat, și, ca s'acopere nesuccesul
șefului cabinetului, au susținut, că
în acea audiență nici n'ar fi fost
vorbă de politica bisericească. Ear
ministrul-președinte însuși a decla-
rat amicilor săi, că încă n'a pri-
mit învoierea monarhului pentru a
presenta dietei proiectul de lege
asupra căsătoriei civile.

Faptul acesta a produs mare
neliniște la bursele din Viena și
din Pesta, unde se vorbea chiar de
retragerea iminentă a cabinetului
Wekerle.

Guvernamentalul „P. Lloyd”
se silește a liniști pe bursianii săi
susținând, că scirile răspândite n'au
nici o basă și că nu e nici o cauză
de a dubita, că afacerea căsătoriei
civile obligătoare se va rezolva în
mod favorabil „deși până acuma
Majestatea Sa n'a pronunțat încă
ultimul cuvânt decisiv”.

Adevărul este însă, că tocmai
amânarea hotărârii definitive a mo-
narhului descoperă situația difi-
cilă, în care se află cabinetul ac-
tual, descoperă mai departe, că
sanctiunile prealabile i se opun pe-
decă destul de însemnate, pe cari
până acuma Wekerle n'a fost în stare
a le delătura.

Se constată din toate părțile, că
Majestatea Sa a invitat pe mai
mulți înalți demnitari bisericești și
jurisconșulți însemnați să-și dea pă-
rerea asupra proiectului de lege des-
pre căsătoria civilă, ce a fost pre-
sentat cancelariei cabinetului încă
din luna lui August a. c.

De aici se vede, că monarhul
ține însă de opoziția ce s'a făcut
acestei reforme mai ales din partea
bisericești catolice și că dorește să se
facă unele modificări esențiale în
amintitul proiect.

Nu se știe încă de ce natură

sunt modificările, ce se cer, der
se dăce, că Majestatea Sa a moti-
vat amânarea deciziunii sale defi-
nitive, cu dificultățile ce se fac
proiectului de lege din partea catolice-
lor și cu deosebire din partea
primatului Ungariei. Se mai dăce,
că primatele Vaszary ar fi dificultat
cu deosebire punctele privitoare la
dizolvarea căsătoriei, cerând ca că-
sătoriile catolice, conform dogme-
lor, să nu pōtă fi dizolvate nici în
viitor și nici înaintea judecătorii-
lor statului.

Guvernul se fi obiectat în
privința aceasta, că căsătoria civilă
obligătoare se pōte regula numai pe
o basă unitară, și după ce la confesi-
unile necatolice dizolubilitatea căsă-
toriei nu este dogmă, nu pōte fi pri-
mit în proiect principiul nedizo-
lubilității. Dacă s'ar adopta acest
principiu ar fi și cu neputință, ca
organe ale statului să judece asupra
dizolubilității căsătoriei și ar trebui,
ca judecata să se încredințeze con-
fesiunilor.

Bine observă der aceia, cari sus-
țin, că modificările de felul acesta,
ce se cer, potă face să cadă cu to-
tul căsătoria civilă.

Ori cum ar fi însă, destul că sunt
pedeci și încă mari, cari se opun
realizării acestei reforme și în fața
opoziției puternice, ce se ridică
în camera deputaților și mai ales
în camera magnaților contra ei, si-
tuația cabinetului Wekerle este
câtă se pōte de critică.

Caracteristică este, că autorul
proiectului de lege asupra căsăto-
riei civile, ministrul de justiție Szi-
lagyi, care ar trebui în prima linie
să-și susțină opera sa înaintea mo-
narhului, n'a fost până acuma nici
măcar o singură dată consultat
din partea acestuia, ba se asigură,
că de doi ani de zile Szilagyi n'a
fost primit în audiență de Majes-
tatea Sa!

De aceea s'a vorbit și de o
eventuală „reconstruire” a cabinetu-
lui, care ar aduce cu sine retrage-
rea lui Szilagyi din cabinet.

Cu toate pedecile organului lui
Apponyi este de părere, că în cele
din urmă ministerul Wekerle to-
tu-și va primi sancțiunea prealabilă
der, că curând după acesta va fi
silit să se retragă și că în Pesta
se crede, că-i va urma un cabinet
Szell.

Mai observă amintitul organ,
că în Viena i s'a luat în nume de
rău lui Wekerle, că a fraternizat
cu fracțiunea Eötvös din stânga es-
tremă și că lui i se impută și ne-
succesele în cestiunea regulării eta-
lonului de aur.

Crisa der încă nu este în cabi-
net, ci în aer, cum dăce o altă
foiă opozițională. Probabil că ea
va izbucni în curând și opozițio-
narii unguri se pōrtă cu speranța,
că atunci vor veni la cârmă bār-
bați, „cari vor ști să câștige va-
lōre voinței liberale a națiunii.”
Vederemo!

O nouă ordinație a lui Csáky.

Contele Albin Csáky, ministrul cul-
telor și al instrucției publice, a adresat
cătră toate comisiunile administrative comita-
tense și orașenești următoarea ordinație:

„In mânia ordinațiilor repetate date
cu privire la executarea punctuală a arti-
culului XVIII de lege din anul 1887,
am constatat din datele despre activitatea in-
stitutelor populare de pe anul 1891—92,
că în același an dintre 25,505 de in-
vțători ai țerei, 1601 n'au posedat limba
maghiară în măsura, ca să pōtă da în ea
instrucție; oă au fost 2387 de școle po-
porale, în cari limba maghiară s'a pro-
pus fără succes, sau nu s'a propus de
loc, și oă 2984 de indiviși, fără diplomă
de invțător s'au aplicat la posturi de
invțători. Datele acestea arată neîndoios,
că susținătorii de școle și autoritățile încă
nici acuma n'au luat măsurile pe cari le-
gea și ordinațiile amintite le impun ca
strict datorință întru executarea dispozițio-
nilor articolului amintit de lege.

„Ordinez prin urmare, ca comisiunea
să se îngrijescă, ca defectele acestea, pe
basa ordinației Nr. 20301 ddo 28 Mai

FOILETONULU „GAZ TRANS.”

Unul pentru altul.

Narațiune de François Coppée.
(Urmare și fine.)

Francisc și Savinien nu se despărțiau
nici odată. În serbător mergeau la
câmp, să se preumbe în jurul Parisului.
Cu această ocaziune Francisc înveta toate
cei născuți la orașu nu le sciu. El
canta numele plantelor, florilor și pomilor,
diferențele lucrurilor de câmp în cele patru
sezonuri, și descrierea acestei pașnice
vieți dela țără făcea bine inimii sale sfâr-
șite.

Nu mai temerea, că Savinien va auzi
de trecutul său, îl turmenta mereu. Câte
câte îi scăpa din gură, fără să vrea, câte
câte cuvânt din limba hoților, său făcea
ca oă un gest cu mâna, care era propriu
numai școlii clase de omeni, de care s'a
întors el mai înainte, așa că Savinien, care
deceput de a fi dus în ispită de plăcerile
străgătoare ale orașului mare, punea între-

bări amicului său despre secretele Pari-
sului.

În acestă casă Francisc se prefăcea
a fi foarte neșpert și îndată începea să
vorbească despre alte lucruri; în interiorul
său însă își făcea mari griji despre viito-
rul tinărului său amic.

Îngrijirea acesta nu era fără temei,
și Savinien nu putea să rămână lung timp
săteanul naiv, ce era. Deși încungiura
odăile pline de fum ale cărciumelor, to-
tuși îl atrăgeau localurile de dans, pe
cari mai întâi le privea numai din depăr-
tare, apoi tot mai de aproape, până ce în-
tr'o zi se aruncă cu totul în vârtegiul
acestei plăceri. Tinărul avu în curând o
altă înfățișare și purtare. Chieluia mai
mult, își împrumuta banii câștigați cu su-
dore și puși la o parte de Francisc, pe
cari uita să-i dea înderăt. Lesture se sim-
țea printr'asta neglijență și deveni aproape
gelos; deorece însă credea, că n'are drept
a face imputări, tăcea, deși presimțea o ne-
norocire.

Când într'o seră el pășea îngându-
rat, urcându-se peste scările de lemn, spre
camera sa, auzi venind din ea voci iri-
tate, între cari recunoscu vocea bătrânului
Auvergnat, cu care locuia împreună, el și
Savinien. Vechiul său obicei, de-a avea
îndată băneli, îl făcu să stea pe loc și
să asculte, ce era cauza acelei certe ve-
hemente.

„Da”, dăse Auvergnat mânios. „Sunt
pe deplin convins, că mi-s'a deschiș
giamantanul, și mi s'au furat cei trei Lo-
uisdorți ce-i aveam într'ensul, ascunși în-
tr'o cutiuță; acesta n'a făcut o altă de-
câtă unul din cei doi, cari dormă aici cu
mine, decât nu cumva e de vină bătrâna
servitoare Maria. Lucrul te privește pe
d ta toamă așa ca și pe mine, oăci d-ta
ești stăpânul casei, și eu mă voiu ține
numai de d-ta, decât nu mă vei lăsa să vi-
sitez îndată lucrurile celor doi zidari.
Sărmana mea comoră! Eri să afla încă în
cutiuță, și decât o voi găsi ărăși, vei vedea
că n'am mințit. Cunoscu eu foarte bine cei

trei Louisdorți ai mei, și pară oă-i vedu
înaintea mea, cum te vedu aici pe d-ta.
Unul era ceva mai tocit și puținel verde,
pe el era ioăna împăratului; pe cel-alt
era ioăna unui bătrân gros și epaulete
și pe al treilea, pe care este Filip, l'am
mușcată cu dinții, ca să-l însemn. Pe
mine nu mă înșelă nimeni! Așa deră în-
ainte, să vizitam lucrurile camarazilor, ori
decă nu, chieam îndată poliția!”

„Bine der”, răspuse stăpânul casei,
„vom căuta împreună cu Maria. Vina va
fi numai a d-tale, decât nu vom afla ni-
mioc și decât zidarii se vor mânia. D-ta
mai silită la acesta”.

Francisc era cu totul consternat.
El își aduse aminte de fisionomia schim-
bată a lui Savinien și de împrumutările
sale. Der totuși nu voia să creadă într'un
furt. Cu inima palpitândă auzia cum bă-
trânul Auvergnat căuta printre lucruri.

„Iată i!” strigă avarul deodată, „aici
sunt iubiții mei bani de aur! și unde
i-am găsit, în buzunarul dela giletca aces-

AVISURI!

Am onore a aduce la cunoștința On. Publică, că am arangiat în localitățile mezzanine a stabilimentului meu, un **despărțământ grandios de COVORE și PERDELE**. Principiul de care mă conduc este a oferi mărfuri de prima calitate cu prețurile cele mai moderate.

- Perdele monopol** cu fire de metal țesute calitate durabilă diferite culori moderne 1 ferăstră = 2 părți . . . . . fl. **1.90**
- Perdele Tunis** recomandabile, noutate 1 ferăstră = 2 părți „ **3.60**
- Portiere-Chenille**, foarte durabilă calitate, țesută tare, desene și culori frumoase: 1 ferăstră = 2 părți. . . . . „ **6.—**
- Perdele de lână și axminster** dublu un asortiment mare de **Perdele (spitren)** albe și creme per ferăstră 2 părți **90 cr. fl. 1.10, 1.60, 2.— 2.80, 3.40.**
- Novități in stores** Guipures și „Aplicații“ perdele.
- Vitraje de spălat**, metru **12, 15, 20, 22, 28 cr.**
- Monopol garnitura**, constă din 2 coperte de pat și 1 de masă, mari, calitate, bună laolaltă . . . . . „ **3.—**
- Gobelin garnitură**, in desenurile cele mai nouă . . . . . „ **6.—**
- Chenille garnitură**, achiziție ocazională, completă . . . . . „ **8.—**
- Garniture de lână** calitate bună, și modern lucrate
- Plapome Peluche** in culori brilante, brodate cu aur foarte recomandabile.

Departament special pentru covore de padiment.
Covore-manila foarte durabile per metru, **34 cr. 40 cr. 50 cr.**
Tapestry-covore, calitate bună, per metru . . . . . fl. **1.35**
Covore Cocos in ori și ce lațime.
 Mare asortiment de **Tapestry Veleurs** și covore **Axminster** în **tote dimensiunile.**
Paravane de pat prima tapestry per bucata fl. **1.25 1.80.**
Cantitate mare de strujituri Cocos à **13 cr. 16 cr. 18 cr. 26 cr. 30 cr.** bucata.

Covore de economii.

Sortimentul de calitate bună pentru strapațu:

200 ctm. lungu 130 ctm. latu	fl. 2.40
215 " " 150 " " "	3.—
250 " " 175 " " "	4.25
315 " " 215 " " "	6.25
340 " " 260 " " "	8.40

- Paravane de patu**, bucata . . . . . fl. **— .76**
- Coperte de flanelu**, moi, culore frumoasă, de mărime mari „ **3.25**
- Lambriquins** foarte frumos executate . . . . . „ **1.50**
- Calitate mai grea, țesătura de peluche (imitație Smirna) fl. **2.60 — 3**

Strae de peru de Cămilă calitate foarte bună, cenușii, și drap vâpsite cu bordure frumoase 210 ctm. lungu, 110 ctm. lat bucata **fl. 3.—**

Covore de salon Tapestry 250 ctm. laței, 370 ctm. lung. Desenurile cele mai noue persiane foarte durabilă. **Eftină de totu fl. 25.—**

Casa de mărfuri: C. LESSNER,

VIENA, VI Mariahilferstrasse Nr. 83.

suteran, parterre, mezzanin, și 1 etage.

La cerere se trimitu in provincie, mostre, jurnale ilustrate gratis și franco.

6—*

Cursul pieței Brașov.

Din 4 Septembrie 1893.

Bancnote rom. Cump.	9.97	Vend.	10.—
Argintu român.	9.90	„	9.95
Napoleon-d'ori	10.—	„	10.02

Galbeni	5.72	„	5.80
Ruble rusești	1.30	„	—
Mărci germane	61.60	„	—
Lire turoesci	—	„	—
Scris. fonc. „Albina” 6%	—	„	—
„ „ „ 5%	101.—	„	102 50

Icre, Pești de mare, Conserve de Pești.

Cipar in gelatină (aal) prima extra, vartos, butoiașu fl. 4.— 1/2 butoiașu	fl. 2 35
„ „ „ „ „ „ 3 75	„ 2.20
„ „ „ mijlocu . . . . . „ 3 50	„ 2.10
Cipar (Roll) in gelatină (fără ose) 25 porțiuni	„ 4.50
Scumbril in gelatină (mijlocu)	„ 2.50
„ „Bismark“ (fără ose) cu sosu picantu	„ 2.10
„ ff. fripte, cel mai bunu pește de Marea-Ostică	„ 2.10
Rollmods (un soiu de scumbrie), cam 40—50 intr'un	„ 2.10
Scumbril grase ff, marinată cu cėpă și cu sos de mustar	„ 2.10
„ Matjes englezești, prima 30—40 bucăți	„ 2.10
„ olandeze, cam 30—35 bucăți	„ 2.10
„ delicatose in cel mai fin sos englezesc de mustar 120—140 bucăți	„ 2.10
Sardine rusești coronă, in sos picant	„ 1.75
Anchovis din Christiania, cu zarzavaturi de Nord adevărate	„ 2.75
Scottine (scumbril micu delicatose), 80—100 bucăți.	„ 2.75
Mreană-cipar (friptă in sos), se conservă bine	„ 3.50
Sardine in oleiu, cele mai bune in colu postală cu 9 maru, seă 16 micu cutii	„ 4.50
Silds pentru poftă de mănăcare, fără osă . . . . . butoiaș	„ 4.50
Sardele de Brabant din 1890, calitatea cea mai bună	„ 6.20
Neunaugen din Elbing, se conservă bine	„ 4.40
Sprotten de Kiel, lada cu 160—200 bucăți fl. 1.20, 2 lăzi = 1 colu postal	„ 1.75
Heringi afumați (Bückling) de Kiel, 40—45 in lădiță	„ 1.50
Scumbril cu Salm, mare, grasă, afumată, (se conservă bine) in ladă „	2.25
Cipar, afumatu („Spiokal“), prima calitate, in lădiță	„ 7.50
Salm, afumatu, „Scheibenlacs“ (ceva nou), in 4 cutii, cu 15—20 bucăți, la cumpărare de 4 cutii	„ 4.25
Icre de Ural (cenușii) bobe mari, foarte dulci . . . . . 1 ohilo	„ 3.75
„ „ „ bobe mijlocii . . . . . 1 „	„ 3.25
„ „ „ Alasca (nou de totu), gustul celoru de Astrachan 1 „	„ 3.75
Pești de mare, proșpeți Morun de mare, Batocū, Cablian, 1 lădiță „	2.—

Se trimite franco la ori ce postă din Au-tro-Ungaria, nevămutu, cu rambursă.

Philip Richard Peters
in Altona (Holstein).

6—*

ANUNȚU.

Subsemnatul măestru Croitoru incunoscinteză Onor. publicu, că **sı-a strămutatū**

Atelierulū seū de Croitoria

totū in strada Orfanilorū (ulița Scheilorū) Nr. 29.

(In casele dōmnei Eufrosina Ioan G. Ioan.)

Cu acestă ocaziune facu cunoscutu On. mei clienți, că mi-am asortatū atelierulū meū de croitoria cu tot-feliulū de mostre, **pentru haine bărbătești, din materiile cele mai solide și moderne pentru sesonulū de tōmnă și de iarnă.**

În speranță, că On. publicu și On. mei clienți mă voru cerceta și in viitoru cu ori-ce comande, ce se ține de branșa croitoriei, sunt cu deosebită stimă

THEODOR PLOSCA,
măestru croitoru.

2—3

Premiatu la 3 espozitiuni.

Am onore a face cunoscutu On. publicu că

am înființatū unū birou de primire

(la J. ZINZ impletituri Mechanice strada Porții Nr. 39.)

Pentru fabrica mea de vâpsitū și spălatū pe cale chemică. Acolo se primesce totu ce e de vâpsitū, se dau tōte informațiile dorite. Fabrica mea este provēdută cu mașinile cele mai nouē, dispune de lucrători dibaci și harnici, astfel că pōte corespunde ori-carei dorințe a on. publicu.

Rugamū de cercetare cātū de numerosă

Bela Haltenberger
Kaschau.

Biroulū de primire strada Porții Nr. 39.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potu cumpēra in

librăria Nicolae Ciureu, in tutungeira I. Gross.